

Meedia taustabriefing

Euroopa Liidu puidumäärus (EUTR) 2013

Euroopa Liidu puidumäärus (EUTR) on osa ELi metsaõigusnormide täitmise järelevalve, metsahalduse ja puidukaubanduse ([FLEGT tegevuskavast](#)), mille eesmärk on ebaseadusliku metsaraie väljajuurimine kogu maailmas.

Maakera metsad: elutähtis loodusvara

Osaliselt või täielikult elatub metsasaadustest 1,3 miljardit maailma vaesematest elanikest. Olles neile kogukondadele elatusallikaks, soodustavad metsad ühtlasi kliimamuutuse leevendamist ja sellega kohanemist, toetavad elurikkust ja mängivad olulist rolli keskkonnakaitses, aidates vältida kõrbestumist ja erosiooni. Igal aastal saadakse metsadest puidu, küttepuidu ja muude metsandidena tulu vähemalt 180 miljardit eurot, seega on metsadel ka majanduslik väärtus.¹

Ebaseaduslik metsaraie: milles probleem?

Ebaseaduslik metsaraie – puidu ülestöötamine, mille käigus rikutakse *ülestöötamisriigi* õigusnorme või eeskirju – on maailmas säilinud metsade ja nendest sõltuvate miljardite inimeste jaoks tõsine probleem, mis põhjustab märkimisväärset **majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnakahju**.

Selle tagajärjel jääb saamata tulu (hinnanguliselt 7 miljardit eurot aastas) ning **õhnestatakse seaduskuulekate ettevõtjate pingutusi**, samuti on see seotud **metsade hävimise, bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ja kasvuhoonegaaside** õhkupaikamisega, **konfliktidega** maa ja ressursside üle ning kohalikelt kogukondadelt **õiguste äravõtmisega**.

Euroopa Liidu roll

2011. aastal oli ELi osa maailma primaarpuidutoodete kaubandusest 35% (37,8 miljardit eurot). On raske hinnata, kui suure protsendi sellest moodustas ebaseaduslikult ülestöötatud puit, aga nagu teame, on EL oluline eksporditurgriikide jaoks, mille metsandussektorit iseloomustab puudulik juhtimine ja lokaalne ebaseaduslikkus.

Lubades Euroopa Liidu turule puitu ja puittooteid, mis võivad pärineda ebaseaduslikest allikatest, kahjustame puitu tootvate riikide püüdusi ebaseadusliku metsaraie vastu võitlemisel ja aitame sisuliselt kaasa selle jätkumisele.

ELi vastus: tegevuskava FLEGT

Kuigi ebaseadusliku metsaraie probleem on pika ajalooga, selgus selle tõsidus alles 1990. aastatel sellistes riikides nagu Kambodža ja Indoneesia läbi viidud uuringute põhjal. 1998. aastal arutasid teemat G8 riikide valitsused seoses metsakaitse tegevusprogrammiga.

Probleemi käsitlemiseks ELi tasandil võeti 2003. aastal vastu **metsaõigusnormide täitmise järelevalve, metsahalduse ja puidukaubanduse (FLEGT) tegevuskava**. Kavas nähakse ette mitmeid meetmeid ebaseadusliku puidu kõrvaldamiseks meie turult, seadusliku puidu pakkumise suurendamiseks ja vastutustundlikult valmistatud puittoodete nõudluse kasvatamiseks. Tegevuskava peamised elemendid on **ELi puidumäärus (EUTR)** ja [vabatahtlikud partnerluslepingud](#) (kahepoolsed kaubanduslepingud puitu ekspordivate riikidega, mis aitavad vältida ebaseadusliku puidu laskmist Euroopa turule).

¹ Allikas: FAO – Forest resources assessment 2010 (Metsaressursside hindamine 2010)

ELi puidumäärus: ülevaade

[EUTR](#) – määrus (EL) nr 995/2010 – võeti vastu 20. oktoobril 2010 ja seda kohaldatakse kõigis ELi liikmesriikides alates 3. märtsist 2013. Sellega keelatakse ebaseaduslikult ülestöötatud puidu ja sellest saadud toodete laskmine ELi turule. Määrusega jagatakse puidu ja puittoodetega tegelejad kahte kategooriasse: ettevõtjad ja kauplajad. Mõlemal on oma kindlad kohustused.

Keda see puudutab?

Ettevõtjad – määruse mõistes isikud, kes lasevad puidu või puittooted esimest korda ELi turule – peavad kehtestama riskijuhtimis-süsteemi ehk [nõuetekohase hoolsuse](#) süsteemi. Kauplajad – EUTRi mõistes isikud, kes müüvad või ostavad juba ELi turule lastud puitu või puittooteid – peavad säilitama teavet tarnijate ja klientide kohta, et puittoodete teekonda oleks vajadusel kerge jälgida.

Mida see hõlmab?

Määrust kohaldatakse nii kolmandatest riikidest imporditud kui ka Euroopa Liidus toodetud puidu ja puittoodete suhtes. See ei hõlma siiski igasugust puitu ja puittooteid. Määrusega hõlmatud toodete loetelu on esitatud ELi puidumääruse lisas.

Teised õigusaktid

ELi puidumäärust täiendavad veel kaks õigusakti, mis reguleerivad täpsemalt määruse mõningaid külgi:

1. määrus järelevalveorganisatsioonide tunnustamist ja sellise tunnustuse tühistamist käsitlevate eeskirjade kohta: [komisjoni omisjoni delegeeritud määrus](#) (EL) nr 363/2012
2. määrus, millega tagatakse õigusakti ühtne rakendamine: [komisjoni omisjoni rakendusmäärus](#) (EL) nr 607/2012

Vabatahtlikud partnerluslepingud: ülevaade

Vabatahtlikud partnerluslepingud on kahepoolsed kokkulepped puitu tootvate riikidega. Nende lepingute abil saab EL rahuldada seadusliku puidu nõudlust, aga toetada ka asjaomase riigi valitsuse, erasektori ja kodanikuühiskonna suutlikkuse suurendamist ning pakuda tehnilist abi. Riigid, kus kehtib ELiga sõlmitud kahepoolne partnerlusleping, võivad ELi turule lasta ainult FLEGTi litsentsiga puitu ja puittooteid. Neid tooteid loetakse EUTRi nõuetele vastavaks.

Ghanas, Kongo Vabariigis, Kamerunis, Kesk-Aafrika Vabariigis ja Libeerias kehtivad vabatahtlikud partnerluslepingud alates oktoobrist 2012, Indoneesias sõlmitakse leping 2013. aastal. Kongo Demokraatliku Vabariigi, Gaboni, Malaisia ja Vietnamiga on läbirääkimised pooleli ning Guyana, Hondurase ja Laosega algusjärgus.